

POSTANOWIENIE

18 grudnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Marta Romańska

na posiedzeniu niejawnym 18 grudnia 2025 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa D.W.
przeciwko C. spółce akcyjnej w W.
o zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej D.W.
od wyroku Sądu Okręgowego we Wrocławiu
z 26 lutego 2025 r., II Ca 3365/24,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od powódki na rzecz pozwanego kwotę 2.700 (dwa tysiące siedemset) zł z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia powódki odpisu niniejszego postanowienia, tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.**

[dr]

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Obowiązkiem skarżącego jest

sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do powyższych przesłanek, a rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego co do przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o których jest mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Powódka wniosła o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z powołaniem się na potrzebę wykładni przepisów wywołujących rozbieżności w orzecznictwie Sądu Najwyższego (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.), tj.: art. 385¹ § 4 k.c. w zw. z art. 805 § 1-4 k.c., w zw. z art. 807 § 1 k.c. w zw. z art. 812 § 8 k.c. w zw. z art. 384 § 1-4 k.c.

Powódka powołała się też na występowanie w sprawie istotnych zagadnień prawnych (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), które przedstawiła jako pytania: - „czy pomimo tego że umowa ubezpieczenia autocasco, podobnie jak inne umowy dochodzi do skutku na podstawie zgodnego oświadczenia woli stron, do której mają zastosowanie ogólne warunki ubezpieczenia, których autorem jest towarzystwo ubezpieczeniowe, to mogą one w swojej treści zawierać postanowienia przyznające towarzystwu ubezpieczeniowemu możliwość zmiany istotnych cech świadczenia (odszkodowania), jak chociażby zmiana sposobu rozliczenia szkody z wariantu serwisowego na wariant kosztorysowy, pomimo zawartej umowy ubezpieczenia w wariantcie serwisowym i ze zniesioną amortyzacją części?; - czy pomimo tego że umowa ubezpieczenia autocasco, podobnie jak inne umowy dochodzi do skutku na podstawie zgodnego oświadczenia woli stron, do której mają zastosowanie ogólne warunki ubezpieczenia, których autorem jest towarzystwo ubezpieczeniowe, to może ono powoływać się na postanowienia ogólnych warunków ubezpieczenia, które ograniczają lub wyłączają odpowiedzialność towarzystwa ubezpieczeniowego, a które różnią się od treści zawartej umowy, a różnice te nie zostały wskazane ubezpieczonemu przed zawarciem umowy ubezpieczenia a tym bardziej nie zostały z ubezpieczonym indywidualnie uzgodnione, nawet gdy dotyczą świadczenia głównego stron, które jest sformułowane jednoznacznie?; - czy zawarcie w umowie ubezpieczenia oświadczenia przez ubezpieczonego, że zapoznał się z treścią ogólnych warunków ubezpieczenia przed zawarciem umowy ubezpieczenia zwalnia towarzystwo ubezpieczeniowe z obowiązku wskazania

różnic pomiędzy treścią umowy ubezpieczenia a treścią ogólnych warunków ubezpieczenia i w takim przypadku ubezpieczyciel może powoływać się na różnicę niekorzystną dla ubezpieczającego?; - czy postanowienia ogólnych warunków ubezpieczenia, które uzależniają spełnienie obowiązku przez towarzystwo ubezpieczeniowe (wypłatę odszkodowania) w ramach zawartej umowy ubezpieczenia w wariantcie serwisowym od przedstawienia faktur za naprawę wykonaną w sposób wcześniej ustalony z towarzystwem ubezpieczeniowym (w zakresie kosztu i sposobu naprawy), a następnie upoważniające towarzystwo do zweryfikowania tego kosztu (wynikającego z faktury), a tym samym upoważniające do ustalenia odszkodowania według innych zasad (średnie stawki za roboczogodzinę, ceny części zamiennych i czasów napraw według systemów eksperckich), stanowią postanowienia niedozwolone, gdyż istotnie ograniczają odpowiedzialność towarzystwa ubezpieczeniowego, pomimo spełnienia przez ubezpieczonego (konsumenta) nadmiernych formalności w postaci zapłacenia podwyższonej składki ubezpieczeniowej, wykonania naprawy w sposób ustalony z towarzystwem ubezpieczeniowym i poniesieniu kosztu naprawy uzgodnionego z towarzystwem ubezpieczeniowym?; - czy postanowienia ogólnych warunków ubezpieczenia, które uzależniają spełnienie obowiązku przez towarzystwo ubezpieczeniowe (wypłatę odszkodowania na podstawie faktur za naprawę) w ramach zawartej umowy ubezpieczenia w wariantcie serwisowym od przedstawienia faktur za naprawę wykonaną w sposób wcześniej ustalony z towarzystwem ubezpieczeniowym w zakresie kosztu i sposobu naprawy, a po przedstawieniu faktur za naprawę, upoważniają towarzystwo ubezpieczeniowe do zweryfikowania tego kosztu (wynikającego z faktury), a tym samym upoważniające do ustalenia odszkodowania według innych zasad, czynią warunek naprawienia pojazdu i warunek przedstawienia faktur za naprawę nieistotnym, gdyż pomimo spełnienia takiego warunku odszkodowanie nie zostanie wypłacone w kwocie wynikającej z faktury, przez co takie postanowienie umowne jest postanowieniem niedozwolonym gdyż narusza dobre obyczaje i wyłącza a co najmniej istotnie ogranicza odpowiedzialność towarzystwa ubezpieczeniowego?”.

Zgodnie z ustaloną linią orzecznictwa, powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego jako na przesłankę

przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wymaga określenia problemu o charakterze abstrakcyjnym, nierozstrzygniętego w dotychczasowym orzecznictwie i wymagającego pogłębionej wykładni. Skarżący powinien to zagadnienie sformułować oraz przedstawić argumentację jurydyczną uzasadniającą tezę o możliwości rozbieżnych ocen prawnych w związku ze stosowaniem przepisów, na tle których ono powstało. Zagadnienie powinno być ponadto „istotne” z uwagi na wagę problemu interpretacyjnego, którego dotyczy dla systemu prawa. Skoro jednak skarga kasacyjna jest wnoszona w konkretnej sprawie, to zarówno charakter rozpoznawanego roszczenia, jak i ustalony przez sądy *meriti* stan faktyczny, którym Sąd Najwyższy byłby związany (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.), musi pozostawać w związku z przedstawionym przez skarżącego zagadnieniem prawnym i pozwalać na jego rozstrzygnięcie.

O potrzebie wykładni przepisów prawnych jako przesłance przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania można mówić wtedy, gdy z mającego zastosowanie lub mogącego mieć zastosowanie w sprawie przepisu dekodowane są różne normy prawne, a brak jest wypowiedzi w doktrynie i orzecznictwie, które by te różnice usuwały i wyjaśniały przyczyny ich występowania.

Sformułowane problemy prawne nie stanowią istotnych zagadnień prawnych w znaczeniu przytoczonym wyżej, gdyż zostały ujęte kazuistycznie, z pominięciem wykładni przepisów mających znaczenie w sprawie, dokonanej już w orzecznictwie Sądu Najwyższego.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyjaśniono już, że ubezpieczenie autocasco jest ubezpieczeniem dobrowolnym. Strony umowy ubezpieczenia mogą więc, w granicach wyznaczonych treścią normy wynikającej z art. 805 k.c., uzgodnić, zaistnienie jakiego zdarzenia będzie rodziło po stronie ubezpieczyciela obowiązek wypłaty odszkodowania. Ocena skuteczności tych postanowień na gruncie art. 385¹ § 2 k.c. wymaga stwierdzenia, czy określone postanowienie umowne nie wiąże konsumenta z przyczyn określonych w art. 385¹ § 1 k.c., co wymaga przeprowadzenia oceny, czy postanowienia umowne określają główne świadczenia stron, gdyż w takim przypadku mogą być uznane za niedozwolone jedynie wówczas, gdy nie zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Samo

uzależnienie sposobu ustalenia odszkodowania od przedstawienia rachunku dokumentującego naprawę nie może być postrzegane jako godzące w interesy konsumenta. Taki warunek wypłaty odszkodowania według wariantu tzw. serwisowego może być istotą postanowienia umownego zawartego w ogólnych warunkach umownych.

Ochrona konsumenta na podstawie art. 385¹ k.c. obejmuje określony zakaz umownego ukształtowania treści umowy (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 29 listopada 2023 r., II CSKP 1402/22). Dokonanie oceny abuzywności postanowienia umowy musi nastąpić z uwzględnieniem okoliczności istniejących w chwili jej zawierania, nie zaś sposobu wykonywania umowy przez pozwanego czy powoda. Za uznaniem postanowienia umownego za postanowienie niedozwolone nie może przemawiać również stwierdzenie, że jego treść nie zabezpiecza przed wystąpieniem sporu między stronami umowy.

Sąd drugiej instancji uznał, że postanowienia § 17 ust. 1 i 4 o.w.u. odnosi się do świadczenia głównego i określa to świadczenie, a zostało sformułowane w sposób jednoznaczny, co wyklucza zakwalifikowanie tego postanowienia umownego jako abuzywnego. Z § 17 ust. 4 o.w.u. wynika, że sposób ustalenia odszkodowania, a w konsekwencji jego wysokość była zależna od tego, czy powódka przedstawi faktury lub rachunki za naprawę pojazdu. Uzależnienie sposobu ustalenia odszkodowania od przedstawienia faktur lub rachunków dokumentujących naprawę nie mogło zostać uznane za sprzeczne z dobrymi obyczajami i naruszające rażąco interes ubezpieczonego, gdyż takie faktury lub rachunki potwierdzają wysokość wydatków poszkodowanego poniesionych w celu usunięcia szkody. W wyroku z 4 grudnia 2019 r., I CSK 493/19, Sąd Najwyższy stwierdził, że strony w umowie zawartej na podstawie ogólnych warunków ubezpieczenia, których treść przesądza o treści łączącego ich stosunku prawnego, mogą odejść od zasady odszkodowania równego szkodzie i przedstawił też argumentację przemawiającą za tym stanowiskiem.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c. oraz – co do kosztów postępowania – art. 98 § 1, 1¹ i 3 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c., § 2 pkt 6 w związku z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra

Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2023 r. poz. 1935), orzeczono jak w postanowieniu.

Marta Romańska

[dr]

[SOP]